

rante potēte vt null⁹ possit esse
sistere et hęc fuit ei om̄no ampu
tata per xpm̄. Iā em̄ nullū tūc
pōt ad lymbū trahere. q̄ p̄ passi
onē xpī deletū est tyrographuz
peccati ade. Manū autē impel
lentē habebat ita fortē vt cum
maḡ difficultate possit q̄s ei resi
stere. et ideo fere in omnib⁹ reg
nabat. om̄es em̄ vel superabat
per fraudulēciā vel per violēciā
et hęc ptās debilitata ē per xp̄m̄
per quē lumē veritatis aperitur
cōtra fraudulēciā dyabolicā
et adiutoriū v̄tutis tubiūē cōn
dyabolicā yuloenciā. Apparuit
autē lumē veritatis et interius
per diuinā inspirationē et exte
rius per hūanā instructionē iā
em̄ omnib⁹ est veritas p̄palata
et ideo destructa est ydolatria q̄
p̄ n̄ regnabat adiutoriū eā v̄
tutis tubiūē per gr̄e infusionē
que rēpmit cōcupiscenciā.

¶ Q̄ p̄pter angelū custodiētē
possum⁹ dyabolo resistere

Secundo p̄t vnus quisq̄
dyabolo resistere illūq̄
vincere et superare cōe
custodiēti. nā h̄nt oēs hōmes
angelū custodiētē. vt Ihero.
docet super math. et p̄mit ma
gister in. ij. dixi. quāē si temp
tat dyabolus ad malū angelū
custodiēs induat ad bonū. De
custodiā v̄to bonoz angeloz

dictū est in quadragesimali in
sermōe de amore dei ad animā
ideo hic nō cito diffusius de il
la tractare

¶ Q̄ de⁹ nō p̄mittit vt dyabo
lus temptet hominē p̄ volunta
te sua

Tercio p̄t vnus quisq̄ dy
bulo resistere illūq̄ su
perare rācōe p̄missio
nis vt em̄ dicit ap̄tus p̄mo ad
cor. iij. Fidelis deus qui nō per
mittit vos temptari supra id qd̄
potestis. sed facit cū temptacōe
p̄uentū. Nūq̄ ergo de⁹ sinit a
liquē a demone impugnari cui
nō p̄stet gr̄am ne decipiat aut
opp̄imat. Nostra igitur inter
est foriter dimicare q̄ si legiti
me certauerim⁹ cōronabimur.
quia vt dicit Jacobi p̄mo Bea
tus vir qui suffert temptacōz
quomā cū p̄batus fuerit accipi
et coronā vite quā nobis lar
gias xpc̄ dei fili⁹. amen

¶ P̄mo quintis de cognicōe
superbie que fugiēda est ne cū
angelis uentib⁹ deputemur.

Nulum admodū
p̄deset nobis in
telligē q̄ deā sūt
de iudicio dei cōn
āgelos transḡ res
sors nisi oī studio et diuigē a

elaboraueimus timentem sup
 biam fugere et detestari. Ipsa si
 quidem est omnium uiciorum regi-
 na quam difficile multi cogno-
 scunt quia uicium est spirituale la-
 tet in corde uiget in mente fer-
 uet in animo et sola uoluntate de-
 liberata completur. quoniam tamen p
 extrinseca cognoscuntur intrin-
 seca ut sic superbiam cognosca-
 mus mundos quoniam nos ab eius las-
 te seruemus. De fructibus et si-
 gnis superbie dicemus in pnti
 distinguemus autem sub tribus
 articulis .xij. fructus

Primi articuli.

- Primus fructus extollentia
- Secundus arrogancia
- Tercius uana gloria
- Quartus iactancia

Secundi articuli.

- Primus fructus ambitio
- Secundus proteritas
- Tercius pertinacia
- Quartus ingratitude

Tercij articuli

- Primus fructus inobediencia
- Secundus curiositas
- Tercius contencia
- Quartus psumptio

**Et superbi deificat se ipsos
 et spernunt deum celi quia se cog-
 noscere nolunt.**

Drimus fructus qui signum
 est superbiens animi ex-
 tollentia dicitur. quoniam scilicet alii
 quis propter dona aut nature aut

fortune ut sic loquamur aut spi-
 ritualia aut corporalia aut tem-
 poralia puta propter diuitias ge-
 netis nobilitatem corporis for-
 mositatem robur et fortitudinem
 eleganciam subtilitatem inge-
 nij fecunditatem memorie et si-
 milia deificat se ipsum et deum
 cognoscere negligit. contra illud
 quod dicitur **Iheremie .ix.** Non
 gloriatur sapiens in sapientia
 sua nec fortis in fortitudine sua
 nec diues in diuitijs suis sed in
 hoc gloriatur qui gloriatur scire
 et nosce me. De quibus ex hoc igno-
 rantia sui que obliuionem indu-
 cit infirmitatis et fragilitatis hu-
 mane. et certe damnificatur in
 hoc homo dum desit ab ea regu-
 la que cunctis est omnis sapien-
 tie fundamentum. **Proce** quippe
 omnium tam sanctorum quam prophetarum co-
 gnitio sumptus predicatur lex p
 cipua fructifera uereque sapientie
Un Berni. li. de consideracione ad
eugemium ait. Noueris licet om-
 nia misteria lata terre alta celi
 profunda maris si te nescieris si-
 mitis etis edificanti sine funda-
 mento ruinam non structuram faci-
 es. et **Aug. in plemio quarta li.**
de trinitate. Laudabilior est ani-
 mus cui nota est infirmitas pro-
 pria quam qui ea non respecta uias
 siderum fundamenta terrarum
 et fastigia celorum scrutatur. et
Hugo libro primo de anima. No-
 lior es si te ipsum cognoscas quam si

te neglecto cognosceres curfus
syderum vires herbarum complexio
nes hominum naturas animalium
celestium et terrestrium scientiam ha
bes. **M**ulti enim metum sciunt
et seipsum nesciunt. cum tamen
summa perbia sit cognitio sui. **M**
Macrobiius li. de somno **P**ro
pionis. **M**eisica vox hec fuit ora
culi consulenti ad beatitudinem
quo itinere puenire possit si te in
quit noueris. **P**rophi itaque con
tempto deo in seipsis confidunt
non arbitantes deum superiorem
nec se piculis et passionibus et
morti subiectos. **T**alis erat su
perbia **A**trai. qui diu fratris filii
os in odium occidit. dicebat equi
lis astris gradior et cunctos super
altum superbo vertice attingens
celum. **T**alis fuit superbia roma
norum. de quibus **A**ugustinus li. i. de ciui
tate dei. c. i. dicit quod ad tantam
superbiam extollentiam reputatio
nemque deueniunt quod se deos esti
mabant. unde inquit. **H**oc vero quod
dei est superbeque anime spiritus in
flatus effectat. amatque sibi in
laudibus dia. **P**arce subie
ctis et debellare superbos. **T**alis
fuit superbia **D**omiciani Impera
toris qui ut scribit **P**uetomius
eutropius et **B**eda li. de temporibus
fuit vespasiani filius et fratris
mox tyri cui tyto domicianus in
imperio successit. ymo ita fuit
regnandi cupidus quod sepe fratres
interficere satagebat et clam et

palam semper fraudes illi ga
bat que tytus semper ferebat
peraciter. tandem mortuo tyto
in imperium sublimatus ostendit
se in principio moderatum valde
simulauit diligere studia litterarum
et bibliothecas re ficere ita videtur
batur horere cedes ut ne boues
imolarentur mandauerit. **S**irma
tus seuerus apparuit. **D**enato
res etiam nobilissimos occidit.
persecutus est christianos et iude
os per eusebium li. iij. hystorie
et astice. et per hoc suum librum vij
se deum et dominum iussit appellari. et
in cunctis primordiis litterarum suarum
dicebat **D**ominus et deus vester **D**omi
cianus ita mandat. tandem deo per
mittente a cubiculariis suis se
per vulneribus occisus est. anno
etatis sue. xlv. **A**d excellentiam
insuper ascendit cor herodis **A**
Agappe qui occidit **J**acobum et
petrum incarceratione. **H**ec est que
dem **J**osephus. xix. antiquita
tum libro. quod cum cesarem adue
nisset et ad eum tota provincia
viri vnamiter conuenissent ille
veste fulgenti ex auro argenteoque
mirabiliter contexta indutus.
incipiente die procedit ad thea
trum. ubi cum primos solis ra
dios vestis argentea suscepisset
repercussio splendore dupli
catam spectantibus lucem ful
goris metalli vibrantis effudit ut
intuentibus perstringeret acie
terroris aspectus. **I**lico adulantis

vulgi cōcrepant voces dicentis
Rūcusq; vt hominē te timuim⁹
 sed ex hoc iā sup̄ humanā te eē
 fateim nāz. ⁊ dū adulatorib⁹ de
 mulcere hōn orib⁹ et oblatos si
 bi diuinos honores nō respue
 ret repente mortifero viscerū do
 lore corūpī et dū p̄ man⁹ suoz
 deportaretur dicebat. **E**n ego ve
 ster deus ducoz ad mortē. iuxta
 igit̄ qnq; dies vermb⁹ ei⁹ visce
 ra corū dētib⁹ expirauit. nec mī
 tū. quia vt dī **Jacobi. iij.** Deus
 superbis resistit. et **Seneca** tra
 dia. i. **P**e quātur sup̄bos victoz
 a tergo deus

¶ Q; sup̄bi cū suis p̄ximis cō
 uersantur arrogāter

Secūdus fructus sup̄bie
 quī signum est sup̄bie
 sup̄bi cordis arrogācia
 dī. hic facit p̄ximos p̄cipendē
 et in dictis gestis motib⁹ cūctis
 q; extrinsecis reb⁹ sup̄be cū p̄
 ximis se h̄re. quā sic est arrogans
 sup̄be incedit sup̄be loquitur su
 p̄be ingreditur ⁊ egreditur sup̄be
 comedit sup̄be omnia facit cum
 clamore et strepitu minis et cō
 tumelias. **P**erūtamen cōtra istos
 est auctōritas ecā. iij. dicentis.
Quāto maior es humilia te in
 omnib⁹. et **Cicero** in. i. de offic
 cijs inquit. **I**n reb⁹ ecā p̄spicit

sup̄bia fugiendā et arrogācia
 nam vt aduersas res sic et secū
 das immoderate ferre leuitatis
 est. et **Quidius. iij.** de arte amā
 di. **N**ō natet in vultu dānosa su
 p̄bia vestro. **D**icit **Cassiodorus**
 in eplis. **O**rnamentū omnium
 bonorum est sincera benignitas
 igitur si tu gradu aut dignitate
 aut virtute sup̄as reliquos nō
 li illos pedibus cōcūcare sis a
 mabilis affabilis et vultu facie
 q; placidus. et vt dicit **Seneca**
 ad **Luallū.** **S**ic cum inferiore vi
 uas quemadmodum tecum su
 periore viuere velles. **P**eribitur
 in pollicatone li. v. q; **G**racia
 nus optim⁹ imperator arguenti
 bus eum amias q; in omnes
 familiaris esset nimū et commu
 nis respondit se talem velle im
 peratorem esse priuatis quales
 imperatores sibi eē priuatis op
 tasset. **E**n est vt quī alijs im
 perat timeatur sed meli⁹ vt dī
 ligat. de hoc **Cicero** li. ij. de offic
 ait. **O**m̄ rerum nec apa⁹ quic
 q; ad opes tuendas ac tenēdas
 q; diligi nec alieni⁹ q; timeri. **I**ā
 datur ergo mansuetudo in om
 nibus etiam magnis viris dum
 modo tanta nō sit vt uilescat au
 dōritas. **R**ecitat **Valerius** libro
 quinto de alexandro magno q;
 cū uidisset milite quēdā semo cō
 feduz frigore nimio stupefactū
 cum ipse esset in sede sublimi

propinqua igni surrexit et suis
manibus illum in sede sua repono
fuit dicens illud salutare sibi
futurum. **P**ed nobis qui christi
stiam sumus exemplum christi
satis esse debet. de quo sic pulchre
loquitur **Jeromimus** in episto
la ad **Anthonium** monachum
Dominus noster humilitatis
magister disceptantibus de dig
nitate discipulis unum apprehen
dit ex puulis dicens. nisi conuer
si fueritis et efficiamini sicut pu
uli non intrabitis in regnum celo
rum. **Q**uod ne docere tantum nec
facere videretur docuit exemplo
dum discipulorum pedes lavat.
dum loquitur cum samaritana
dum ad pedes sibi sedente **M**aria
de celorum disputat regno dum
traditoris osculo excipit dum sur
gens primo mulierculis appa
ruit. **A**d idem est textus **Cy**ria
m. xxiij. di. c. **D**ns

Quod superbi querunt gloriam tem
poralem que nihil est

Tertius fructus qui signi
ficatum est superbie est vana
gloria. sed quomodo
vana gloria dicatur plerique
audire cupiunt. nam si loqua
mur de illa beata de qua psalmus ait
Exultabunt sancti in gloria. cer
te vana non est quam cuncti desi
derare tenentur. Temporalis
adhuc gloria vana non est que

virtuti fauet conformatur natu
re et animum ad queque difficultata
et ardua roborat. est hec secundum
Ambrosium li. de officiis clara
cum laude notitia. et secundum **Tulli**
um in **rethorica** est frequens de
aliquo fama cum laude. **L**aus
vero ut dicit **Aristo**. i. **rethorico**
tunc est sermo eludans magni
tudinem rei. **U**nde **Aug.** super **Jo**
hanem **Gloria** idem est quod
clarificatio. **D**e hac gloria inquit
Seneca ad **Lucillum**. **N**ulla est
tam excelsa virtus que dulcedi
ne glorie non tangatur et **Jerom**
imus ad **Pabianum**. **N**atu
rali duamur malo et adulato
ribus nostris libenter fauimus. et
quamquam nos respondeamus in
dignos et callidus rictus ora pro
fundat. tamen ad laudem sui
intus secus anima letat. **C**la
udianus. **G**audet enim virtus
testes sibi iungere musas. **C**ar
me amat quisquis carmine di
gna gerit. et **Quintilianus** libro de
tutibus. **D**emum non paruas a
nimmo dat gloria vires. et fecun
da facit proceras laudis amorem. et
ecce. xli. **C**uram inquit sapiens
habe de bono nomine. et **puer**
xv. **f**ama bona impinguat os
sa. et. xij. q. i. c. **N**olo. **Aug.** **f**a
mam tuendam hortatur. et ide
o. de civitate dei. c. xij. **D**icit de
Romanis. **G**loriam ingentem
divicias honestas volebant. hac
ardentissime dilexerunt propter

hanc vivere voluerunt propter
 hanc et mori nō dubitauerunt
 et. xvij. c. eius dē. Hec sūt duo.
 illa libertas et cupiditas laudis
 humane que ad facta compule
 re miranda romanos. Non er
 go videtur gloria fugienda quā
 omnes effecerunt minus laudib⁹
 Sed alexander in. ij. et tho. xxij
 q. cxxxij. dicunt qd gloria tem
 poralis potest appeti ordinate et
 inordinate. Primo modo nul
 lo modo est peccatum. nam cū
 quis cogitat bonum suum dig
 num laude et approbat illud cu
 piens ab alijs laudari. aut ppter
 diuinum honorem aut pro
 pter proximorum salutem aut
 appetendo nō appetit contra de
 um et proximum. nec in gloria
 finem constituit de superbia et
 vana gloria reprehendi non po
 test. Inordinate vero gloria ap
 petitur primo quando quis que
 rit gloriam de eo quod est pec
 catum sicut luxuriosus de carna
 litate. Iracundus de vindicta et
 contumelijs et similia. de quib⁹
 aliqui gloriantur quos rephēn
 dit ps. dicens. Quid gloriaris
 in malicia qui potens es in ini
 quitate. Secundo gloria appeti
 tur inordinate cum eam quis
 querit de eo quod nō habet. pu
 ta de sciencia de sapiēcia de san
 ctimoniavite et hmōi. Tercio
 quādo quis querit gloriam de
 eo qd non est gloria dignus vt

de diuicijs de pulchritudine de
 fortitudine de edificijs de domi
 nijs et quibuslibet temporalib⁹
 bonis. fatue quippe homines in
 hys gloriantur et vane quia o
 ma ista fum⁹ et fauilla sunt. sō
 sapiens et castus. i. c. pro istis
 diat. Vanitas vanitatum et o
 ma vanitas. Criso. sup. Iohem
 sic sequitur. Hunc versiculū si
 sapienter qui in potentia versan
 tur in paritibus suis omnib⁹
 et vestib⁹ scūberent in domo in
 foro et in egressib⁹ et ante om
 nia in consciencijs suis vt sem
 per eum et oculis cernerent et
 corde sentiret. Quoniam eo qd
 multe sunt rerum facies et ymā
 gines false que deapiūt incau
 tos istud oportet cotidie carnē
 salutare et in prandijs et cenis
 et in omnib⁹ cōuentib⁹ libeter
 vnumquemq; primo suo cane
 re a proximo suo libenter audire
 re. quia vanitas vanitatum et om
 niavanas. Hec ille. An nō vi
 demus qd breui deficiūt omnia
 diat. Hieremias. xl. c. Omnis
 caro fenum et omnis gloria ei⁹
 quasi flos feni exiccatum est fe
 num et cecidit flos. Ideo Hugo
 li. i. de anima inquit. Dic mihi
 vbi sunt amatores mundi qui
 ante pauca tempora vobiscum
 erant. nihil ex eis remansit nisi
 cineres et vermes homines fuere
 sicut tu. comederunt biberunt
 et esset duxē in bonis appetib⁹

dies suos in pūcto autē ad inferna descendere. Hic caro e orū vermbus illic anima et mis sup plicijs deputatur donec rursus infeliā cōmercio colligati sempiternis inuoluantur in cēdijs et Baruch. iij. Vbi sunt principes gentium et qui dominantur super bestias que sunt super terram qui in aūb⁹ celi ludūt qui argentum thesaurisunt et aurū in quo confidunt homines et nō est finis acquisitionis eorū qui argentū fabricāt et solliciti sūt nec est inuencio opex illorū. Tādem exterminati sūt et ad inferos descenderūt et alij in loco eorum surrexerunt. Ad hoc facit exemplum de quodam imperatōe mortuo ad cuius sepulchrū accedens quidā philosoph⁹ tumulo patefacto videns cadauer illud horribile dixit. Intuitus suz cadauer cesaris in sepulchro et vidi ipsum hūido colore coloratum putredine circumdatum aluū eius disruptum et vermium cateruas qui per illum transeūtes discurrebant cūnes nō adhererebant capiti dentes patebāt labijs consumptis. Et dixi. Vbi nam cesar chorus puellarū magnitudo diuitiarum caterua batonum acies militum. Vbi sunt canes venantes equi veloces aues rapaces thalamus depiā⁹ lectus eburneus aurum atinū

mutatoria vestimenta diuersa cibaria canticum lire organoz sonitus. Te verebantur homines timebant principes colebāt vrbes vbi est tanta potentia et tam p̄lara magnificētia. Et respondit mihi. Hec omnia defecerunt in me quando defecit in me spiritus meus et reliquerūt in hoc me miserū sepulchro ac cumuoluto putredine carnis mee.

¶ Quis supbi iactanter de se loquūtur et qualiter p̄t quis absq̄ peccato se laudare

Quartus fructus qui signum est elate mentis iactancia dicitur et est cum quis proptio ore se laudat. Hoc autem inconueniens eē dicitur sanctorum et philosophorum demonstratur. Unde Sapiens p̄. xxvj. ait Laudet te alienus et non os tuum. alicū labia nō lingua tua. Et Cicero in primo de officijs. Turpe est de seipso predicare. et Quintilian⁹ libro viij. de oratoria institutione. Vitiosa est iactacio infertq̄ auditibus non modo fastidium sed etiam plerumq̄ odium. et Feneca li. ij. de beneficijs. Retrahenda est inanis iactacio res loquatur nobis tacentib⁹. Quā autē quis potest de seipso dicē absq̄

peccatū licet dictum sit in qua
dragesimali tamen hic repeten
dū est. Ideo nota sūm doctrinaz
alexandri in .ij. volumine sum
me. q̄ aliquis potest tripliter
se laudare

Primo meritorie

Secundo venialiter.

Tercio mortaliter

Primo cum merito et hoc tri
phliter. aut ppter caritatez dei
aut ppter caritatem proximi.
aut propter caritatem propriā.

Primo laudet se quis ppter
caritatem dei vt sue bonitati grē
referantur. De hoc sic loquitur
Cyprianus in epistola ad Do
natum. Odiosa iactatio est qm
uis nō iactatū eē possit sed gra
tium. quicquid nō hominis vir
tuti ascribitur sed de dei munere
predicatur. Sic fecit gloriosissi
ma virgo dū visitauit elizabet
Luce .ij. qm cecinit verba illa su
auissima. Magnificat anima
mea dominū. Secundo pōt
quis cum merito se laudare pp
ter caritatem proximi. vt puta
ne scandalizetur ppter verba
detrahendū. Naz vt dicitur. vi.
q. i. c. Sunt pluri qui vitam
moresq; bonorum amplius qm
debent laudant. Ideo pmitit
deus malos in obtreccionem
et obiurgacionem prumpere.
vt si qua elatio ab ore laudan
tium in corde nascitur ab ore vi

tuperan cū suffocetur. Qua de
re sepe numero de viris bonis et
iustis pusilli scandalizantur.
ideo licet quando q̄ virtutes p
prias aperire. Sic fecit **aug.** qui
in sermone qui legitur in festo
ipsius ait. Caritati vestre de no
bis ipsi hodie sermo reddend⁹
est. q̄a enim vt ait apostol⁹ spē
dāculum facti sumus mūdo an
gelis et hominibus qui nos a
mant querunt quid laudent in
nobis qui nos oderunt querūt
quid detrahant nobis. nos au
tem in vtroq; medio constituti
adiuuante deo et vitam et fa
mam sic custodire debemus vt
non erubescant de detractorib⁹
laudatores. Hinc paulus secu
do corinth. deāmo et vndeāmo
capitulo. tam alta de seipso p
nunciat. Nam vt inquit **Ihero.**
in argumento in epistolā ad
corinth. **Corinthi** sunt achaya
et hñ ab apostolo audierunt v
ba veritatis et subuersi sūt mul
titudine a pseudo apostolis q̄ me
ta dixerunt contra paulum
Tercio potest aliquis laudare
se cum merito propter caritatez
propriam quando est in aliqua
tribulatione vt se consoletur.
sic **Iob** dicebat. xxix. c. Ocul⁹
fui ceco pes claudō manus debi
li et pater eram quōdā paup̄.
T Secundo in laude sumpti
us potest esse peccatum veniale

cū scz dicit aliquā qd nō est cōtra deū nec cōtra pximū. Tercio p̄t quis laudare se cū peccato mortali vt cū quis laudat se de eo qd est cōtra honōre dei p̄ta de aliquo mortali etiā si veritas dicatur aut cū quis nimis superbe profert de se falsa vt decipiat pximos vel causa cupiditatis vel causa glorie aut cū q̄s refert aliq̄ de se in exp̄ssam pximi cōtumeliā sicut faciebat Goliath. **R. xvij.** qui dicebat Ego exprobraui agnimb⁹ israhel hodie. Et sicut peccatū est iactantia ita et ironia que ē cū q̄s de se minora dicit vt reputetur bon⁹. Potest autem fieri duplici⁹ s̄m **Th. xxij. q. xxiij.** P̄no modo cū veritate et sic nō est peccatū nisi p̄ alicuius circūstantie corrupcionez. Alio modo cum falsitate cū aliquis dicit illud quod in se nec recognoscit nec credit et de hoc dicit **Aug. xxij. q. ij. c.** Cū humilitatis. Cum humilitatis causa mentiris si non eras peccator mendiendo efficietis quod vitastis. **Idem in. c. Non ita. et in. c. Incauti. dicitur.** Incauti sūt humiles qui se mendiendo illa que ant. Debet tamē vn⁹ q̄sq̄ semper estimare se peccatorem. **vn. de di. v. c. Ad eius.** Bonaz mētium est ibi culpam cognoscere vbi culpa nō est.

Articulus secundus de qua-

tuor alijs fructibus superbie quorum primus est ambitio

Admōnet nos dīna scriptura vt superbie cūmen effugiamus ostendens deum omnipotentē illam nō parum odire. **Vnde amos. vi.** dicit dñs exercituum. detestor ego superbiam. et puerb. **vi.** Arrogāciam et superbiam et viam prauam et os bilingue. ego detestor et ecā. **x.** Odibilis est coraz deo et hominibus superbia. Quare ipse excelsus dñs cōminatur superbis durissime. **Dixit em̄ Iheremie. xij.** Requiescere faciam superbiam infidelium et arrogāciam fortiu⁹ humiliabo. et. **x. viij. ca.** De corone superbie. et **Iheremie. i.** Ecce ego ad te superbe dicit dominus deus exercituum. q̄ venit deus tuus tempus visitationis tue et cadet superbus et corruet et non erit qui suscitet eum. **Propterea in hoc articulo de alijs quatuor fructib⁹ superbie loquamur**

Primus fructus est ambitio qua quis inordinate dignitates appetit et honores. Hec inanis bestia totum fere munduz destruit status omnes conturbat scandala plurima parit ecclesiamq̄ confundit. **Vnde in capitulo Nihil de electione dicitur.** Nihil est enim quod magis officiat

ecclesie dei qm q̄ indigni assu-
muntur p̄lati ad regimen ami-
marum. Hoc ideo est quia am-
biciofi presumunt et ingerunt
se p̄rabus et p̄doyt dignita-
tes acquirant. **¶** Sed audiant
Crisostomū di. xl. c. **¶** Multi. di-
centem. Quicumq; desiderave-
rit primatum in terra inueniet
confusionem in celo. nec inter-
ferios ch̄isti computabitur q̄
de primatu tractauerit. et. viij.
qi. c. **¶** In scripturis ponitur di-
ctum **Apostoli** ad hebreos. q̄nto
Nemo sibi assumat honorem.
sed quā vocatur a deo tamq̄ a a-
ton.

**¶ De p̄pocūsi malignā ch̄usto
exosa.**

Secundus fructus super-
bie est p̄pocūsis que ut
dicit alexander in. ij. ē
amor apparentis boni qm̄ quis
est mal⁹ et simulat se esse bonū
De h̄is p̄pocūsis loquit̄ **Arist.**
p̄mo elencor. Quibusdam in-
quit est magis ope p̄cū vide-
ri eē sapientes q̄ eē et nō vidēti
Et **Seneca** ad **Lucillū** ait Qd̄
loquimur sententiā concordet
sermo cum vita. et iterum ad eū-
dem. Multo magis ad rem per-
tinet qualis tibi q̄ qualis alijs
videaris. et idem ad eūdem **¶** Ad-
te admoneo ne eorū more q̄ nō
p̄ficere sed aspici cupiūt facias

aliqua que i habitu tuo aut ge-
nē vite notabilia sint **¶** Hos p̄pocū-
citas sup̄ oēs p̄cōres detesta-
tus est dñs **Ihesus xpc.** Nam
Matth. v. dixit. **¶** Cū facis eleō-
sinā noli tuba canere. sicut p̄pocū-
cite faciūt. et. vi. c. **¶** Cū ieiuna-
tis. nocte fieri sicut p̄pocūcite tu-
stes. et. viij. c. **¶** Attendite a fermē-
to phariseorū qd̄ est p̄pocūsis. et
xv. c. **¶** P̄pocūcite bene p̄phetavit
de vobis **Isaias** et. xxij. c. **¶** De
vobis scribe et pharisei p̄pocūcite
qui clauditis regnum celorum
ante homines. vos em̄ nō intro-
itis nec introeūtes simitis in t̄re
¶ Tales sūt religiosi ignorantes
qui in p̄dicatiōib⁹ et confessio-
nib⁹ ac consilijs damnāt coniu-
gia asseruntq; neminem in sta-
tu matrimonij posse saluari. Et
iterum **Matth. xxij.** **¶** De vobis
scribe et pharisei p̄pocūcite q̄ co-
meditis domos viduarū ora o-
nes longas orantes **¶** Tales sūt
religiosi et sacerdotes multis ar-
tibus bona viduarū rapientes
et iterum ibi. **¶** De vobis scribe et
pharisei p̄pocūcite q̄ arcuitis ma-
re et aridā ut faciatis vnum p̄-
selitum et cum factus fuerit fa-
ciatis eum filium getherme du-
plo q̄ vos. **¶** Proselitus dicebat̄
qui ex gentilitate conuertebat̄
ad iudaismum ad qd̄ pharisei
multū elaborabāt p̄pter inanez
gloriā. **¶** Sic hodie religiosi q̄ in-
distincte induūt frēs et p̄tētes

de tercio ordine. **Et iterū.** **P**er
bis scribe et pharisei ypocrite q̄
deamatis mentā et anetū et cimi
nū et reliquistis que maiora sūt
legis iudiciū misericordiam et fi
dem. **Tales sunt multi qui sibi**
conscienciam de minimis faciūt
que aliqui peccata nō sunt tamē
de odio formali pximi de detra
ctiōibus et infamijs nō curāt
Et iterū. **P**er bis scribe et pha
risei ypocrite qui mūdatis qđ de
foris est calias et parapfidis in
tus pleni estis immūdiā et do
lo. **Tales sunt qui tantū opini**
ones vulgariū de quibusdaz ad
rem nō p̄nentib9 pascūt vt fer
re ante oculos scapulare et nu
dos ostendere pedes ac similia q̄
si fiant vt hominib9 ostendātur
ypocritis vidū sapiūt secus si bo
no animo et p̄pter diuinum a
morem. **Et iterum.** **P**er bis scri
be et pharisei ypocrite qui simi
les estis sepulchis dealbatis q̄
foris patent hominibus sp̄e dō
sa intus vero plena sunt ossibus
moetuum et omni spurciā.
Et iterū. **P**er bis scribe et pha
risei ypocrite qui edificatis mo
numenta prophetarum p̄res ve
stri occiderunt illos. **N**e miruz
qđ ita acriter p̄secutus est ypo
critis xp̄s. quia vt dicit **Pla. ix**
Omnis ypocrita est nequam. et
Aug. lxxxij. di. c. Nemo Nemo
nocet amplius in ecclā qđ qui p
uerse agens nomē vel ordinem

sanctitatis et sacerdotis h3. **qđ**
cordat huic sententię **Ciceronis**
dictum in primo de officijs **To**
cus iniusticie nulla capitatio
est qđ eorum qui cum maxime
fallant id agūt vt boni viri esse
videantur. **Cognoscere possunt**
omnes sapientes et viri graues
ypocritas a fructibus eorum vt
docuit xp̄s **Matth. vij.** qui sūt
primorum odia p̄secutiōnes de
tracōnes impaciēcie ambicio
nes appetitus honoris et laudis
diligenciā querendi fauores do
minoz temporaliū mendacia fi
ctiōes extra claustrū discursus
inuales mulierum frequenta
nes et conuersationes et hys si
milia **Taceo qđ scio qđ vidi qđ**
audiuon9 quisq; iudicet seipz
Unum tamen asserere possum qđ
rarissimi sunt qui religiosam vi
tam p̄sistentes aut spūalem ypo
critis labe nō deturpentur. **fate**
tur hoc **Thero.** qui libro secundo
contra **Delagianos** ait **Quam**
uis alijs vicijs carere possumus
ypocritis maculam non h̄re aut
nulloz aut paucoz est

Q supbi p̄tinaces sequunt̄
xp̄ium sensum

Quercus fructus supbie
diatur pertinacia. **Q**ui
turbat pertinax qui ita fir
miter suo iheret se sui vt nemini

velit acquiescere. sequitur proprias
opinionem et iudicia sprete co
silijs et sapientium et amicorum di
ctis. Ne igitur quis p̄tinax dep̄
hendatur tua p̄nāpalit̄ debet
obseruare. Primum vt p̄bo
rum virorum sententijs magis
q̄ pp̄ae inherat. hoc scribitur
extra de constitucōib⁹. c. Ne imi
tatis. vbi sic habet: Ne imitas
tis prudentie tue. Prudentie sue
imitatur q̄ ea que sibi agenda
vel dicenda videntur. patrum
decretis p̄ponit. Idem ponitur
extra eodem. c. Canonū. 7. viij
q. i. c. Paendū. 7. iij. q. ix. c.
Pura. Secundum vt a cep
tis que bona credebatur postmo
dū cōperit mala siue in dictis si
ue in factis retrocedat. vnde di
ctur. xxij. q. iij. c. Diffimicō.
Diffimicō in cauta laudabiliter
est soluenda. Item in sentētia
p̄. i. ca. Magna. Augustinus
doctor eximius fecit librū retra
dationū. Arca⁹ heretic⁹ fuit p̄
nax et perit. Sic Gayus flam
mineus fuit p̄nax 7 p̄nceps
7 ab hambale apud lacum tra
simentū deuictus est et occisus.

Tercium qd obseruandum est
vt euitetur p̄tinacia q̄ q̄ntūcū
q̄ homo sit sapiens in rebus ta
men duris et arduis vtaf ma
tius cōsilijs. Inquit em̄ Ihero.
super illo verbo Psa. iij. et consi
liarius nō est tibi. Greca p̄ete
laudabilis sapientie dixit unct

p̄mū eē beatum qui per se sapi
at. Secundum qui sapientē au
diat. qui autē vtroq̄ caret hūc
inutilem eē tam sibi q̄ alijs

Q̄ supbi ingrati sunt deo 7
hominibus

Quartus fructus supbie
dicitur ingratitude. So
lent superbi eē ingrati
deo et hominib⁹. nam supbus
beneficia et dona que habet a se
habere aut pp̄ijs meritis credit
cui ap̄ls. i. ad cor. iij. ait Quid
habes qd nō accepisti. si autē
accepisti cur gloriaris quasi nō
accepisti. et Iacobi. i. c. Omne
datū optimū et oē donū p̄fectū
desurfū est. Supbus ḡ nec de
um recognoscit nec p̄ximo b̄n
fico refert gr̄as. p̄mo semp det̄
hit semp cōquerit q̄ nulli vult
subditus eē vel obligatus

Articul⁹ terci⁹ de q̄tuor alijs
fructib⁹ supbie quoz p̄mus est
inobediencia

In diuersis iaculis non
vulneraret supbia mē
tes mortalium nō in fuda
tē tādū ad eius exprobrationē
sed quia ipsa pene oēs inuoluit
et vix repetitur qui ab ipsa fit
alienus. idarco in hoc articulo
de quatuor eius fructibus vlti
mis adhuc dicemus

Primus itaq; fructus inobediē-
tia vocatur. Ex hoc filij pntibus
subditi p̄latis et inferiores sup̄i-
orib; obedire cōtemnūt. Hoc at
maxime p̄ficiat in illis qui se bo-
nos reputantes cū videāt de fa-
cto malos sup̄iores et p̄latos
ab eorū obediētia se eximunt
reputātes iniquum et iniustum
fore ut boni cū minosis subiciā-
tur et reis. Contra istos dicit
Alexander in. iij. summe. in. q.
Utrum boni subici teneantur ma-
lis q; sic. quia mali subiciunt ma-
lis p̄pter vicium puniendū et bo-
ni subiciuntur malis ex dei ordi-
natione p̄pter utilitatem sue pur-
gationis. Unde **Ambro.** sup̄ ep̄i-
stolam ad roma. xij. ait. sup̄ il-
lo verbo principes nō sunt timori
boni operis. Si bonus est prin-
ceps bene operante non punit s̄
diligit. si malus est nō nocet bo-
no sed purgat eum. Et in. q.
Utrum p̄latus malus possit iu-
dicare inferiores bonū p̄ndet q;
potest de officio p̄tatis. et addu-
cit exemplū saulis. de quo. viij.
q. i. c. **Audacter.** et. ij. q. vij. c.
Dic de hīs. et p̄mi. R. xxij. c.
Cū cum esset a domino reproba-
tus iudicabat tamē populū dei
et uniuersus populus eius iudi-
cium expetebat. Unde dixit Da-
uid post reprobaconem p̄fitens
ipsum eē iudicē a dño. Propici-
us sit mihi dñs ut nō extendaz

manum meā in chūsū dñi Da-
uid etiā cū esset adulter et homici-
da interrogatus a p̄pheta sentē-
tiam in diuitē dedit qui rapuit
ouem paup̄is dicens Iudicium
mortis est vito huic **Salomon**
etiā amō ē mulierum deprava-
tus coluit deos gentium tamen
uniuersa plebs israhelitica ad
eius iudicium confluebat. Et
in. q. Utrum honor sit exhibend;
malo p̄lato dicit alexander q;
q̄dā ab ecclia toleratur debet si
bi honor et q̄muis male p̄sident
quous; ab ecclia deponatur ut
bene p̄sident debet hū nec de-
bent inferiores iudicare utrum
bene operetur sed illos dñs iudi-
cabit. Et in. q. Utrum malus p̄-
latus magis sit honorandus q;
bonus subditus dicit q; malus
p̄latus in quātum p̄latus ma-
gis debet honorari q; bonus sub-
ditus quia magis est in p̄cipua
tione debiti honoris **Cōfirmantē**
dicta p̄ **Alexan.** i. ij. c. vbi dicit
Dei subditi est ote in omni ti-
more dominis nō tantū bonis et
modestis sed etiam discolis. Et
ad idem est textus. di. ix. c. Cū
cūq; et. xi. q. iij. c. **Julianus.** c.
Cū resistit. c. Si ei. c. Si bonū
ca. **Impatores.** ca. Quid ergo
mirum. Dum igitur p̄lati ma-
li p̄cipiunt ea que non sūt cō-
tra deum et bonos mores audie-
di sunt iuxta p̄ceptūm domini

Matth. xxij. dicentis. Super cathedram moysi sederunt scribe et pharisei. Omnia ergo que dixerit vobis facite et servate. Sed verum opera eorum nolite facere.

¶ Quod superbi sunt curiosi scire que non possunt aut non debent

Curiosus fructus superbie curiositas vocatur. **S**ecundum Thomam. xxij. q. clxxij. curiosus aliquis potest dici multipliciter. Primo qui querit scire quod supra vires est contra illud quod scribitur etiam. **T**ercio. **A**liora te ne quesieris et fortiora te ne fueris perscrutatus. **S**ic sunt curiosi qui volunt inuestigare ingenio suo secreta dei. **P**ro quibus dicit **L**actantius libro primo diuinarum institutionum. **V**eritas et archanum summi dei qui fecit omnia ingenio ac proprijs sensibus non potest comprehendere. **A**lioquin nihil inter deum hominemque distaret si consilia et dispositiones illius maiestatis eterne cogitatio assequeretur humana. **S**ecundo dicitur curiosus cum quis querit scire aliorum facta que ad ipsum non pertinent. **N**am quilibet se ipsum inspicere habet non proximos ut dixi in quadagesimali in sermone de iudicio curioso et

temeratio. **Q**uoniam ut inquit Cicero in questionibus tusculanarum. proprium stulticie est aliena vicia cernere suorum obtinisci. **P**erum hodie impletur illud dictum **S**enece libro secundo de ira. **A**lienavicia ante oculos habemus a tergo nostra. **E**t dicit hoc ait **M**arcialis coquus **A**d fratris culpa aquile tu lumina portas. **T**ercio dicitur aliquis curiosus cum querit scire quod scire peccatum est ut artes magicas. **N**am sicut dicit dominus **H**ona. m. ij. di. vij. **H**uiusmodi artes exerceri non possunt absque peccato quia prohibitum est et per legem diuinam ut patet **L**euitici. xx. et per legem positiuam ut habetur. xxvi. q. v. ca. **D**i quis. c. **Q**ui diuinationes ca. **N**on liceat. **R**atio huius prohibitionis est **Q**uia qui dyabolum aduocat per magicas artes aut quouismodo peccat in seipsum dum se committit discrimini peccat in ecclesiam dum habet commercium cum illo qui est omnino perisus et ecclesie aduersarius peccat etiam in maiestatem diuinam dum recurrit ad dyabolum quasi deus non sit omnipotens et sufficiens atque benignus. **Q**uarto potest alii quia dicit curiosus cum querit scire quod scire non est peccatum sed cum debito modo ut

faciunt illi qui volunt acquirere
scienciam per artem notam. Et quan-
to dicitur quis curiosus cum que-
rit scire sed non ad debitum finem

Quod superbi sunt contumaciosi.

Quartus fructus superbie
contumacia vocatur. quia
superbi solent esse ver-
bofi et contumaciter libenter. et om-
nibus loquentibus contradicunt
assumuntque libenter omnem contra-
rietatem motu videantur sapientes
De hac contumacia dixi in quadam
gesumali copiose

Quod superbi sunt presumptiosi.

Quartus fructus superbie
dicitur presumptio de qua
sunt tria notanda. Primum
quod presumptio sumitur multi-
pliciter. Aliquam per probationem semper
plena in iure. et sic dicitur in vi. d.
regulis iuris. Quia semel malus
semper presumitur esse malus. Secundo
accipitur presumptio per quadam bo-
nam confidentiam. et sic accipitur in
dicitur. viij. c. Respondit es domine qui
non derelinquas presumptuos de te. et
di. iij. c. Demque. Tertio sumitur
per vna ex speciebus peccati in spi-
ritu sancto. Quarto sumitur per
opponitur magnanimitati. et sic
est species superbie et potest sic
diffiniri. Presumptio est vitium
quo quis aggreditur vel exequitur

ea que sunt supra facultatem suam
et conditionem. hoc vitium opponitur
magnanimitati per excessum. Nam
magnanimitas est virtus mo-
ralis tendens ad magna opera
et ad magnos honores sed secundum
rationem et secundum virtutem suam et di-
gnitatem. Huic autem virtuti
opponitur aliquid vitium secundum defe-
ctum et aliquid secundum excessum sicut
et alijs virtutibus moralibus. Et
secundum defectum quidem opponitur ei vi-
tium pusillanimitatis quo quis
se retrahit ab hijs omnibus quibus
est dignus vel aptus. dum scilicet
non conatur ad operandum ea que
sibi competunt secundum statum suum
et hoc prohibetur. etiam. vi. Nos
hinc inquit sapiens esse pusillanimi-
tis in animo tuo. Et per excessum
opponitur magnanimitati pre-
sumptio que attemptat mag-
num opus excedens facultatem
suam. quod quidem peccatum est
secundum the. xxij. q. xxx. Quomodo
inquit. Seneca libro de quatuor
virtutibus Magnanimitas
si se supra modum extollat facit
virum minacem inflatum et in-
quietum et turbidum et in qual-
cumque excellentias ditorum factorum
que neglecta honestate festinum
Secundo notandum quod si homo
vult se retrahere et convertere ad
divina per orationem contempla-
tionem et homini vivendo se eis
per intellectum et voluntatem.
quod divina sunt super homines

nō tamen dicitur presumptio
 sus si debito modo .i. s̄m racōnē
 se applicet eis .i. s̄m capacitātē
 suā **T**ercio notandū q̄ si ali
 quis attemptat aliquod opus
 facere non ex se sed virtute diuī
 ni auxiliī hoc non erit presump
 tuosum . Opus enim magnum
 de se cum fiducia diuini auxiliī
 facultatem nostram nō excedit
 dummodo illud sit p̄portionatū
 p̄ supposito auxiliō cōis gr̄e sicut
 attemptando celebrationem cō
 munionem religionis ingressus
 regimen impositum cum debitis
 circumstantiis ⁊ hmōi . **H**ij pre
 nominati fructus a supbie radi
 ce pueniūt eradicetur arbor et
 fructus peribunt et exiccabunt
Nisi enim humiles fuerimus he
 redes celestis regni numq̄ esse
 valebimus . **A**d quod nos per
 ducat **I**hesus redemptor mundi
 qui est benedictus in secula se
 culorum **A**men

Sermo sextus de iudicio dei
 cōtra p̄imos parentes mādato
 diuino inobedientes

Restatur nobis indi
 es causa quare diuī
 sc̄tiam timere debeat
 mus . **Q**uis naz nō
 pauēat dum s̄m iudicam sc̄i

pture sancte traditionem pro in
 obediēcia p̄imorum patrum
 et ipsos et omnem ipsorum po
 steritatem penis grauissimis v̄
 det affia . **N**on sinit deus iniu
 riam sibi fieri quin per flagella
 sequētia ostendat quantum si
 bi displiceat non est acceptor
 sonarum nec respiciat cuiusq̄ di
 gnitatem non permittit hominē
 labentem impune transire **A**p̄d
 quosdam tamen impios et in
 credulos figmentavidentur eē
 que dicuntur de peccantibus ho
 minibus p̄imis . **A**d hoc in hoc
 sermone de iudicio dei contra
 hominem inobedientem dicturi
 trā more solito misteria decla
 rabimus

- P**rimū dicitur causalitatis
- S**ecundum qualitatis
- T**ercū penalitatis

De causa pene p̄imorum pa
 tentum quia p̄pria voluntate
 preterierunt dei preptū

Capitulum primum

Non faciendum arbi
 tror in hoc primo capi
 tulo eorum opinio q̄
 p̄mōz p̄ntū culpā alleuare p̄
 mo excusare nituntur . **A**fferunt
 equidē si voluisset deus nō peccat
 set adā quasi deus causa fuerit